

HOZTAM-E SPANYOLVIASZKOT?

Hát hogyan hoztam volna! Előrelátó ember vagyok én, és mióta az unokámhoz járok iskolába, azóta a gyakorlati érzékem is kezd kifejlődni.

- Apapa - szólított föld az elutazásom előtt való nap -, add ide csak te énnéköm a zsebödbül azt a csavajós tokot.

- Minek ez teneked?

- Csak ki akarom tőjni a högyit.

- Ugyan ne mondd! Akkor aztán mit csinállok én vele?

- Akkoj majd azt mondod, hogy "gyeje Fejikém, mit adok én teneköd", és akkoj neköm adod játszani.

Természetes, hogy ilyen unokától ragad egy kis életrevalóság a leggyámoltalanabb nagyapára is.

Mielőtt elindultam volna a spanyol útra, bementem a pesti boltosomhoz:

- Kérem, egy kis spanyolviaszra volna szükségem.

- Elég lesz egy rúd, ugyebár - készségeskedett maga a főnök.

- Dehogyan lesz elég. Legalább egy kis ládányit kérek. De nem most kell, csak mához öt hétre. Este hat órára tessék a szállodámba küldeni a címemre, itt a névjegyem. Hanem tegyék meg nekem azt a szívességet, hogy minden rúdra kössenek egy kis nemzetiszín csokrot.

- Kérem alássan - nézett rám némi tűnődéssel a boltos, s előhúzott a pultfiókból egy skatulyát -, ebben a szélességben megfelel?

- Szélességben igen, de színben nem. A saját nemzeti színébe kell öltöztetni a spanyolviaszkot. Tetszik érteni?

- Kérem alássan. Jegyezze föl, kisasszony. Három méter szalag, spanyol nemzetiszín. Tudja, milyen az, ugye?

- I-igen - mondta a kisasszony -, talán a segéd úr fogja tudni.

Nem, a segéd úr se tudta, a pénztáros se tudta, sőt kiderült, hogy a főnök úr se tudja. Tudományos dolgokban rendkívül járatlan a pesti nép.

- Uraságod lesz szíves megmondani - fordult hozzám szégyenkezve a boltos.

- Sajnos, nekem sincs róla fogalmam se, milyen a spanyol nemzeti szín.

Hiszen nem volna olyan nagy baj, öt hét alatt majd csak akadna Pesten is, ki meg tudná mondani, de ha már benne vagyunk, most járunk a végére.

- Nincs egy lexikon az üzletben?

- Kérem, itt van egy ismerős könyvkereskedő a sarkon, szaladj csak, Móric, kérdezd meg a Sándor urat, micsoda Spanyolországnek a nemzeti színe?

Móric visszajött azzal, hogy ez nincs benne a lexikonban. Azt üzenté a Sándor úr.

- A Sándor úr számár, eredj vissza, hozd át egy percre az S-betűs kötetet.

Kiderült, hogy nem Sándor úr a számár. Az S-betűs kötetben csakugyan nincs benne a spanyol nemzeti szín. Nincs hát, mert bizonyosan az N-betűsben van. Nemzeti szín. Ugorj hamar, Móric!

Ehol van ni. Azt mondja: az 1848: XXI. t.-c. az ország címerét ősi jogaiba visszaállítván... Nem, ez se az lesz, ami nekünk kell. Hová a csudába lehet az elbújtatva? Nem a Zászló címszó alá?

No Móric, most mutasd meg, hogy ügyes gyerek vagy!

Móric meg is mutatta. Letette az asztalra a harmadik lexikonkötetet, és dühösen morgott hozzá valamit.

- No, mit pukkadozol itt? - serdítette odább a főnök.

Móric erre elvigyorodott.

- El tetszett találni, mert ő is ezt mondja: a Sándor úr.

- Mit mondott?

- Azt, hogy pukkadjon meg a gazdád vevőstől, mit ugráltat itt annyit?

Ez nem volt szép a Sándor úrtól, de nem is volt egészen indokolatlan kívánság. Semmi esetre se kérjük el tőle a negyedik kötetet, amelyikben a Lobogók találhatók. Pedig alighanem ott bujdosik a nemes spanyol nemzet színe. Hát most már mit csináljunk. A kisasszonynak eszébe jutott, hogy neki lesz valami összeköttetése a honvédelmi minisztériummal, ne próbálja meg? De próbálja, kedves. Nem kapta meg az összeköttetést. A főnöknek több szerencséje volt. Az kapott összeköttetést valamelyik propellerállomással, de ott azt mondták, hogy kérdésünkre csak a nyári szezonban tudnak felelni, mikor regatta lesz. Nekem is eszembe jutott a Nemzeti Múzeum. Ott már csak akad, aki ismeri a spanyol nemzeti színt. Kollegiális készséggel felelték, hogy legyek türelemmel, majd utánanéznék a lexikonban.

- Ez mégis fölháborító, hogy nem lehet Pesten embert találni, aki ilyen közönséges dolgot kívülről tudjon - mondtam le csüggedten a további kísérletezésről.

- Dehogynem, kérem - szólt le a fejem fölött Móric a létráról. - Sárga-vörös-sárga-vörös-sárga.

- Micsoda, te?

- A spanyol nemzeti szín. Láttam tavaly a mécsesen, mikor itt voltak a spanyolok. Nem tudtam, hogy ezt tetszik keresni, különben már régen megmondtam volna.

Máig se tudom, így van-e, nem-e, de beleegyesültem, hogy piros-sárga-piros pántlikát kössenek a spanyolviasz-rudakra. Körülbelül ez volt a legnehezebb készület, amit az útra tettem, azért is mondom el ilyen részletesen. Legalább más honfitársam is tudja magát mihez tartani.

Vesződéses dolog volt, de megérte. Pár jóbarátomnak, akikkel útnak indultam, már Bécsből kezdve hányta a hab a lelkét, hogy micsoda búcsúfiát hozzanak ők majd haza. Toledóból hozzanak bicskát, Granadából csipkét, Sevillából fésűt, Madridból mantillát, Lyonból selymet, Nizzából retikült! Én csak mulattam rajtuk. Az én szénám már rendben van. Amit én hozok, azt hordárok össze nem törik, fináncok meg nem vámolják, megajándékoztak meg nem fintorogják. Mindenkit azzal fizet ki, amire kíváncsi.

Amint visszaérkeztem, a pesti szállodában már várt Móric a ládikával. Neki is feszítettem a bicskám már a hallban. Ahogy ott csikorgatom a ládát, nagy örömmel rám köszönti az istenhozottat öreg barátom, a főportás. S az első kérdése az, amire számítottam:

- Hát spanyolviaszkat tetszett-e hozni?

- Hogyne - mondom, s mindjárt átnyújtom neki az első példányt, figyelmem jeléül. - Tessék, itt van eredeti spanyol csomagolásban.

Álló egy hete nem csinállok mást, csak osztogatom a spanyolviaszkat.

Mindenkinek az hozzám az első kérdése, hogy hoztam-e, s minden hitetlenkedőt lefőzők vele, hogy igenis hoztam, ehol van ni, tessék szívesen fogadni és megköszönni.

A ládika most már jócskán üres, azok a jó barátok, akik közel értek, ki vannak fizetve. Most kerülnek sorra azok, akik messze vannak. Akikkel tán nem is láttuk egymást soha az életben, de akik mégis meglengették utánam a lelkük fehér kendőjét, mondatlan is szerencsét kívántak, s néha azt is keresték az újságban, megvagyok-e még? Voltak olyanok is, akik be is zörgettek, hírt hallani, az újság ablakán. Hát most ököztük is kiosztom, amit nekik hoztam negyedfél országból. Bizony nem sok és nem sokat érő. Egy rózsaszín kavics az Alhambra udvaráról; szagos narancslevelek a Mária Padilla kertjéből; egy lourdes-i pihe az angyalok szárnyából; fehér galagonyapillék, amelyek a sevillai katedrális tornyán vágódtak az arcomba; egy aranszemű gyík, amely élő smaragdként futott föl a cordobai mecset oszlopperdejében egy jáspiskapitélre; nagyszombati harangszó a lyoni nagytemplomból; pávatoll Madridból; egy álom, amit Granadában láttam; egy imádság, amit a Pic du Seren mondtam, gentianaszedés közben; egy marék piros homok a Guadalquivirből; egy kacagás a királyok kriptáiból; egy fénysugár, amit öreg csavargó szeméből fogtam el; beszélgetés egy kenderikével, amely Szt. Paula kolostorában Krisztus urunk vállán rakott fészket. Csupa semmiség, amit nem szokás könyvbe szedni, fotografálni, amit igazán nagyon kis helyen el lehet hozni, és nincs a világnak olyan vámosa, aki elől rejtegetni kelljen. De hát mindenki csak annyit tarisznyázik össze, amennyire tehetsége van, s én nem vagyok se gazdag kéjutas, se tudós tanulmányutas, még csak meglett ember se vagyok, csak a szűcsné kisfia, aki a Daru utcából kiszaladt egy kicsit a világ nagy utcájára, de igazság szerint a pálmák alatt és a köcsodák közt se látott mást, mint otthon, a folyóka füves partján, mikor darázsdongásos nyári délutánokon beleálmodta magát a sötétkék ég fehér felhőboglyaiba.

Igen, kiderülhet a spanyolviaszkokról, hogy nem a világ végéről hoztam én azokat, éppen csak spanyolszín pántlika van rájuk kötve ürügynek.